

Marta Jakobovicová A Prágai Spártakiádon

Ez a fénykép a kommunizmus alatt készült Prágában, nem tudom, pontosan melyik évben. A képen látható lányokkal a spartakiádon vettünk részt. Én jobboldalt állok, középen egy német lány, akinek a nevére már nem emlékszem. Balról a második Kveta Farkašová, aki fiatalon, titokzatos körülmények között halt meg. A többiek nevét nem tudom felidézni. A kommunizmus alatt az iskolák és a különböző munkahelyek egyaránt részt vettek a spartakiádon. A legjobb tornászcsapatokat vagy egyéneket kiválogatták, és elküldték Prágába, ahol egy országos tornabemutatót vettek részt. Egy alkalommal én is részt vehettem ezen a tornabemutatót. Több külföldi lánnyal ismerkedtem össze. 1948-ban a kommunisták átvették Csehszlovákiában a hatalmat. Nem mondhatnám, hogy valami különösebb változást jelentett volna számomra. Csehszországba tanultam akkoriban. Nagyon naiv lélek voltam, beléptem a kommunista pártba. Valahogy úgy éreztem, hogy kötelességem. Mit tudtam én a kommunizmusról?! Semmit. Tulajdonképpen ez a lépés, úgymond, elismerése volt a szovjet felszabadítóknak. Volt egy nagyon jó cseh barátnőm, Anka Vrabcová, együtt laktunk a diáktothonban. Pilsen mellett élt a szüleivel egy kisvárosban. Befolyásos kommunista családból származott. Az apja a kerületi bizottság tagja, a testvére pedig nem tudom pontosan, milyen magas beosztásban dolgozott. Amikor elkezdődött Slánský pere [lásd: Slánský-per], ellenük fordult az egész. Slánský is egyik nap frontembere volt a kommunista pártnak, másnap meg főlakasztották. Ugyanez történt a barátnőm családjával is. A nővérét kirúgták, a bátyját meg börtönbe zárták. Amikor a nővére elment érdeklődni, miért történt meg, senki sem ismerte. Ankával ott ültünk a rádiónál, és hallgattuk a pereket, kimeredt szemekkel. Nem tudtuk megérteni, tulajdonképpen hogyan lehetséges ilyesmi. Akkor az ember rájött, hogy ez valami borzalom. 1968-ban [lásd: Prágai tavasz] bevonultak az oroszok. Még a szülői házában laktam a fiammal és szüleimmel együtt. Pontosán emlékszem, hogy fél ötkor hajnalban kicsengett a telefon, az egyik nővérkém hívott: 'Kapcsoljátok be a rádiót, elfoglaltak minket az oroszok.' Nem is kell mondanom, milyen sokkot jelentett ez számunkra. 1968 tavaszán úgy nézett ki, hogy jobbra fordul minden, hiszen volt ez a Dubček-korszak [lásd: Alexander Dubček], és egyszerre mindennek befellegzett, következett a több évtizedes fojtogatás. Még abban az évben kiléptem a pártból. Akkoriban kicsit hősködtem is. Úgy gondolom, egy nőnek azért

könnyebb volt a dolga, mint egy férfinak. Egész egyszerűen fogtam a párttagsági igazolványomat, és azt mondtam az illetőnek, hogy 'Itt van, visszaadom nektek, nem kell nekem. Én nem vagyok hajlandó többé párttag lenni'. Természetesen, nem értették meg, győzködtek, hogy maradjak. Eljöttek utánam a lakásomra is. Nem léptem vissza.